

ეკონომიკური მიმოხილვა

იანვარი 2016 წელი

შინაარსი

მიმდინარე ძირითადი ეკონომიკური ტენდენციები.....	3
მთლიანი შიდა პროდუქტის დინამიკა.....	3
ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა.....	3
კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში.....	3
ფასები.....	3
ლარის გაცვლითი კურსი.....	4
უმუშევრობის დონე.....	4
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები.....	4
ეკონომიკური განვითარების რისკები 2016 წელს.....	4
ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები.....	5
საგარეო ვაჭრობა.....	5
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი.....	5
საკრედიტო რეიტინგები.....	5
ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია „საქართველო 2020“.....	5
სახელმწიფო ვალი.....	6
ეკონომიკის მიმოხილვა.....	7
ეკონომიკური ზრდა.....	7
სახელმწიფო ფინანსები.....	9
ბიზნეს სექტორის ბრუნვა და პროდუქტის გამოშვება.....	9
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი.....	10
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები.....	10
საგარეო ვაჭრობა.....	11
ფასები.....	13
სავალუტო კურსი.....	15
საპროცენტო განაკვეთები.....	15
მონეტარული მაჩვენებლები.....	17

ფულადი გზავნილები.....	18
საქართველო და მეზობელი ქვეყნები	19
თურქეთი	19
რუსეთი	19
აზერბაიჯანი	19
სომხეთი	20
უკრაინა	20
მოდღვეთი	20
ბელორუსია	21
ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი	22
გაცვლითი კურსის ცვლილება აშშ დოლართან	22
ეკონომიკური აქტივობის ანალიზი დარგობრივ ჭრილში	23
ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების ანალიზი	27

8 თებერვალი, 2016 წ.

მიმდინარე ძირითადი ეკონომიკური ტენდენციები

მთლიანი შიდა პროდუქტის დინამიკა

2014 წელს, მთლიანი შიდა პროდუქტის საშუალო რეალურმა ზრდამ 4.6 პროცენტი შეადგინა. ეკონომიკური ზრდის ტემპი შემცირდა 2014 წლის მე-4 კვარტლიდან, მას შემდეგ რაც რუსეთში განვითარდა ეკონომიკური კრიზისი და რუსეთის ეკონომიკასთან მჭიდროდ დაკავშირებულ ქვეყნებში მოხდა ეკონომიკური სტაგნაცია. აღნიშნული მოვლენების შედეგად შემცირდა ქართული პროდუქციის ექსპორტი და ფულადი გზავნილები.

აღნიშნული არასახარბიელო საგარეო ეკონომიკური ფაქტორები შენარჩუნდა 2015 წელსაც. 2015 წლის შედეგებით მთლიანი შიდა პროდუქტის რეალურმა ზრდამ, წინა წელთან 2.8 პროცენტი შეადგინა.

2016 წელს ეკონომიკური ზრდა ვვარაუდობთ ასევე 3 პროცენტის ფარგლებში.

ეკონომიკური ზრდის სტრუქტურა

2014-2015 წლებში ეკონომიკური ზრდის წარმმართველი ფაქტორი იყო ინვესტიციები. 2015 წელს სუსტი დინამიკა ჰქონდა წმინდა ექსპორტს. თუმცა, 2016 წელს სავარაუდოა მისი გამოსწორება და 2016 წლის ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველის როლი ექნება.

2015 წლის განმავლობაში ეკონომიკის ყველაზე დინამიური სექტორებია საფინანსო საქმიანობა (ბრუნვები გაიზარდა 43 %-ით), სასტუმროებს და რესტორნები (25,3%) და მშენებლობა (19,4%). ნეგატიური დინამიკა არის ვაჭრობის სექტორში.

კერძო სექტორის როლი ეკონომიკურ ზრდაში

2015 წელს ეკონომიკურ ზრდაში აშკარა წარმმართველი როლი უჭირავს კერძო სექტორს. 2015 წლის ცხრა თვეში ბიზნეს სექტორის ბრუნვის მოცულობა გაიზარდა 13.9 პროცენტით, ხოლო პროდუქციის გამოშვება 14.9 პროცენტით. გაზრდილია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 53 ათასი ადამიანით.

ფასები

საქართველოს მონეტარული პოლიტიკა მისდევს ინფლაციის თარგეთირების პოლიტიკას და მიზნობრივი ინფლაციის მაჩვენებელი 2015-2016 წლისათვის 5 პროცენტს შეადგენს. 2015 წლის დეკემბერში სამომხმარებლო ფასები 4.9 პროცენტით გაიზარდა წინა წელთან. ხოლო 2015 წლის საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 4.0 პროცენტი შეადგინა.

2016 წელს ინფლაციის მაჩვენებელი 5.5 პროცენტის ფარგლებშია ნავარაუდები.

ლარის გაცვლითი კურსი

საქართველოს ეროვნული ბანკი მისდევს თავისუფლად მცურავ სავალუტო კურსის პოლიტიკას. 2015 წლიდან დღემდე, ეროვნული ბანკის ინტერვენციამ სავალუტო ბაზარზე შეადგინა 347 მილიონი აშშ დოლარი, რაც მნიშვნელოვნად ჩამოუვარდება რეგიონის ქვეყნის მაგალითებს.

დღეისათვის 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, ლარი აშშ დოლართან მიმართებაში 24.5 პროცენტით გაუფასურდა. აღნიშნული გაუფასურება გამოწვეულია ერთის მხრივ ძლიერი დოლარით, ხოლო მეორე მხრივ რუსეთში და რუსეთის ეკონომიკასთან მჭიდროდ დაკავშირებული ეკონომიკების ქვეყნებში ეკონომიკური კრიზისით. აღნიშნულ პერიოდში, ლარი ევროსთან 16.1 პროცენტით, ხოლო ლარის ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი 3.0 პროცენტით გაუფასურდა.

უმუშევრობის დონე

2014 წელს საქართველოში უმუშევრობის დონე 2013 წელთან შედარებით 2.2 პროცენტული პუნქტით შემცირდა და 12.4 პროცენტი შეადგინა. უნდა აღინიშნოს, რომ 2014 წელს უმუშევრობის დონემ ბოლო 11 წლის მანძილზე ყველაზე დაბალ ნიშნულს მიაღწია.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

2014 წელს საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა 86.7 პროცენტით გაიზარდა და 1 758.4 მლნ დოლარი შეადგინა, რაც 2008 წლის გლობალური ეკონომიკური კრიზისის შემდგომ პერიოდში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია.

2015 წლის სამი კვარტლის პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა 1 019.0 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 17.3 პროცენტით ნაკლებია წინა წლის ანალოგიურ პერიოდზე.

ეკონომიკური განვითარების რისკები 2016 წელს

მოსალოდნელი ნეგატიური ფაქტორებია: ა) სავაჭრო პარტნიორ ქვეყნებში ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი შემცირება; ბ) საქართველოს საექსპორტო ბაზრის ქვეყნებში გაცვლითი კურსის გაუფასურება; გ) კერძო სექტორში ინვესტირების შესუსტება; დ) ინვესტირების შესუსტების ტენდენციები განვითარებულ ქვეყნებში;

მოსალოდნელი პოზიტიური ფაქტორებია: ა) საწვავის ფასების დაბალი დონე; ბ) რეგიონიდან მომდინარე შოკები პიკზეა და მოსალოდნელია შემობრუნება; გ) ევროკავშირის ქვეყნებთან ვაჭრობის ზრდა; დ) ირანისათვის სანქციების მოხსნა; ე) ლარის გაუფასურებით შექმნილი გაურკვევლობების შერბილება;

პოზიტიური და ნეგატიური ფაქტორების წმინდა ეფექტი, მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდაზე სხვადასხვა შეფასებებით უარყოფით 2.0-2.5 პროცენტულ პუნქტს შეადგენს.

ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები

2015 წელს ნაერთი ბიუჯეტის ფაქტიურმა საგადასახადო შემოსავლების ზრდამ წინა წელთან 10.6 პროცენტი შეადგინა, რაც ნომინალურ გამოსახულებაში 769.3 მლნ ლარს შეადგენს; 2015 წლის ნაერთი ბიუჯეტის გადასახადების გეგმა 100.4 პროცენტით შესრულდა.

საგარეო ვაჭრობა

2015 წელს ექსპორტი 23 პროცენტით შემცირდა. ძირითადი შემცირება მოდის რუსეთზე და რუსეთის ეკონომიკასთან მჭიდროდ დაკავშირებულ ქვეყნებზე. მაგალითად. აზერბაიჯანში კლება 56%, რუსეთში 41%, სომხეთში 37%, უკრაინაში 57% და ყაზახეთში 49%. ევროკავშირის ქვეყნებში ექსპორტი 3.6 პროცენტით გაიზარდა. იმპორტი შემცირდა 10 პროცენტით. 2015 წელს იმპორტის შემცირება ნომინალურ გამოსახულებაში (869 მლნ. აშშ დოლარი) აჭარბებს ექსპორტის კლებას (657 მლნ. აშშ დოლარი), შესაბამისად, სავაჭრო ბალანსი 2015 წელს გაუმჯობესდა.

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის მაღალი დეფიციტი საქართველოს ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ მოწყვლადობის წყაროს წარმოადგენს.

2014 წელს მ/ა დეფიციტი მშპ-ის 10.5 პროცენტი შეადგინა. 2015 წელს სავარაუდოა მისი შემცირება 10.3 პროცენტამდე. უფრო მნიშვნელოვანია მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესება ნომინალურ გამოხატულებაში. 2015 წელს დეფიციტი დაახლოებით 15-20 პროცენტით შემცირდება.

საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის ეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის 8-ზე დაბალ დონეზე შენარჩუნებისაკენ, რაც საგარეო ვალის მასტაბილიზებელ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დონეზე დაბალია.

საკრედიტო რეიტინგები

საქართველო აგრძელებს თანამშრომლობას საერთაშორისო სარეიტინგო კომპანიებთან „Standard & Poor’s“, „Fitch“ და „Moody’s“. ამჟამად საქართველოს Standard & Poor’s“-თან და „Fitch“-თან “BB- ” სტაბილური რეიტინგი აქვს, ხოლო Moody’s“-თან “Ba3” პოზიტიური.

აღსანიშნავია, რომ მიმდინარე წლის მარტში რეგიონში შექმნილი მძიმე ეკონომიკური ვითარების მიუხედავად, სარეიტინგო სააგენტო Moody’s-მა საქართველოსთვის უცვლელი დატოვა რეიტინგი Ba3 და პერსპექტივა კვლავ პოზიტიური მიანიჭა და დადებითად შეაფასა ეკონომიკური პოლიტიკის პასუხები.

ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია „საქართველო 2020“

საქართველოს მთავრობამ დაასრულა მუშაობა ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიაზე. სტრატეგია სამ ძირითად პილარს ეფუძნება: ადამიანური კაპიტალის განვითარება, კონკურენტუნარიანობის ზრდა და ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის

გაუმჯობესება. 2016 წელს დაგეგმილია მნიშვნელოვანი ეკონომიკური რეფორმები სტრატეგიის მიზნების შესრულების მიმართულებით.

სახელმწიფო ვალი

მთავრობის ვალი მთლიან ეკონომიკასთან მიმართებაში სტაბილურობით ხასიათდება და 2014 წელს მშპ-ს 35.6 პროცენტის დონეზეა. აქედან, საგარეო ვალი 26.9, ხოლო საშინაო ვალი 8.7 პროცენტია. აღნიშნული მაჩვენებელი, სახელმწიფო ვალის კრიტიკული მაჩვენებლისგან საკმაოდ შორსაა.

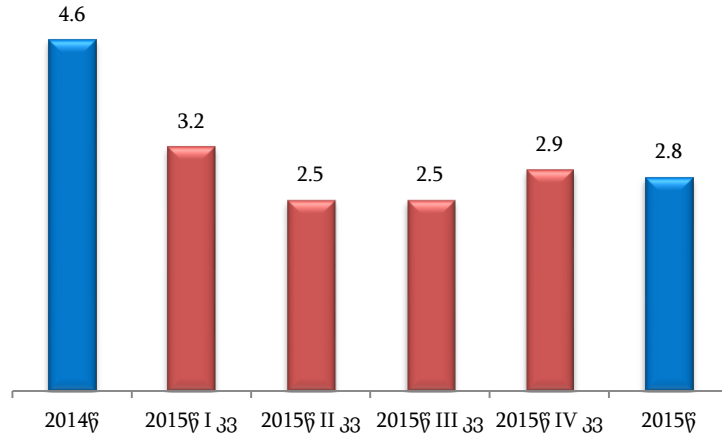
2015 წლის ბოლოს სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-თან მიმართებაში დაახლოებით 43.1%-ს შეადგენს, აქედან საგარეო 34.1%, ხოლო საშინაო 9.0%.

ეკონომიკის მიმოხილვა

ეკონომიკური ზრდა

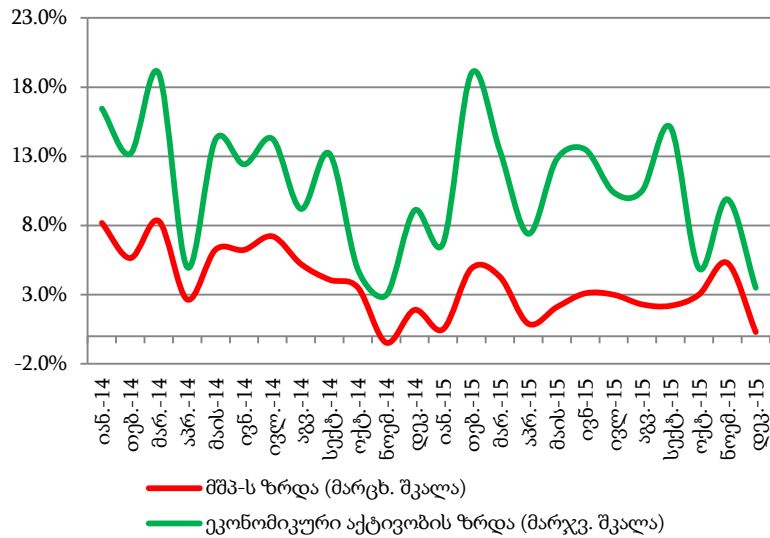
2015 წელს ეკონომიკა 2.8 პროცენტით გაიზარდა.

2015 წელს ეკონომიკურმა ზრდამ 2.8 პროცენტი შეადგინა. ამასთან, მშპ 2014 წელს, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 4.6 პროცენტით გაიზარდა.

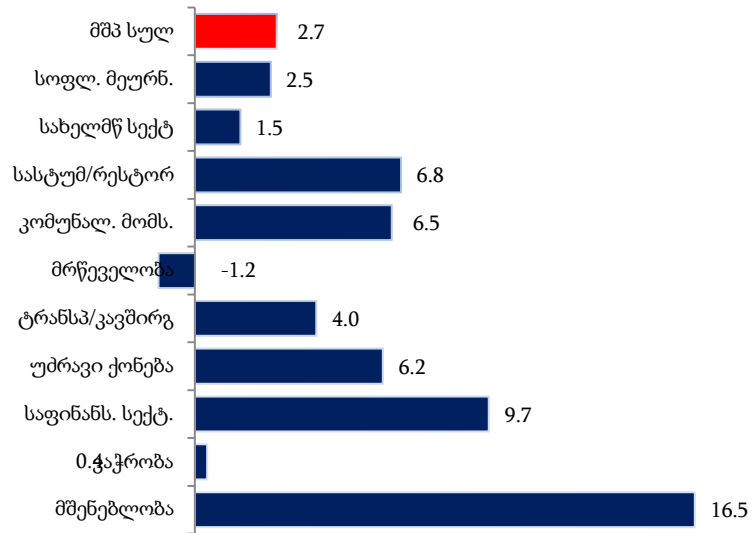
2015 წლის დეკემბერში ეკონომიკური აქტივობა 3.5 პროცენტით გაიზარდა.

ეკონომიკური აქტივობა გაიანგარიშება დღგ-ის გადამხდელ საწარმოთა დეკლარირებული ბრუნვის ოპერატიული მონაცემებზე დაყრდნობით. ეკონომიკური აქტივობა დეკემბერში 9.9 პროცენტით, ხოლო 2015 წელში 11.1 პროცენტით გაიზარდა.

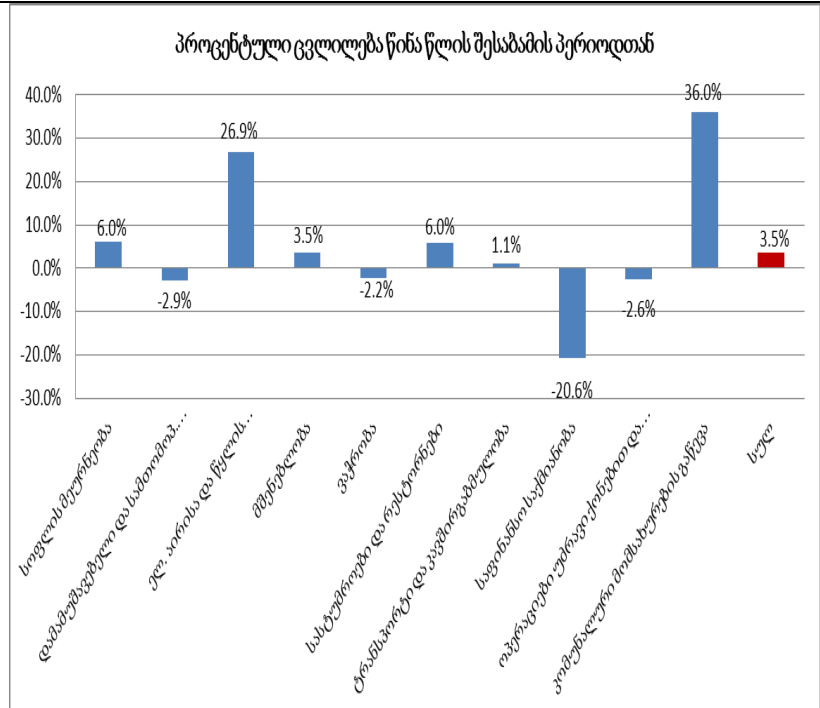

2015 წელს სამი კვარტლის ეკონომიკური ზრდის წარმართველი სექტორებია მშენებლობა, საფინანსო საქმიანობა, სასტუმრო და რესტორნები.

2015 წლის სამი კვარტლის მაღალი ზრდის ტემპები აღინიშნებოდა შემდეგ დარგებში: მშენებლობა (16.5 პროცენტი), საფინანსო საქმიანობა (9.7 პროცენტი), სასტუმრო და რესტორნები (6.8 პროცენტი), კომუნალური მომსახურება (6.5 პროცენტი), ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა (4.0 პროცენტი).

2015 წლის დეკემბერში ეკონომიკური აქტივობა 3.5 პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები შემდეგ დარგებში დაფიქსირდა: კომუნალური მომსახურების გაწევა 36.0 პროცენტი, ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება 26.9 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 6.0 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 6.0 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 23.6 პროცენტი, ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა 0.2 პროცენტი, მშენებლობა 3.5 პროცენტი.

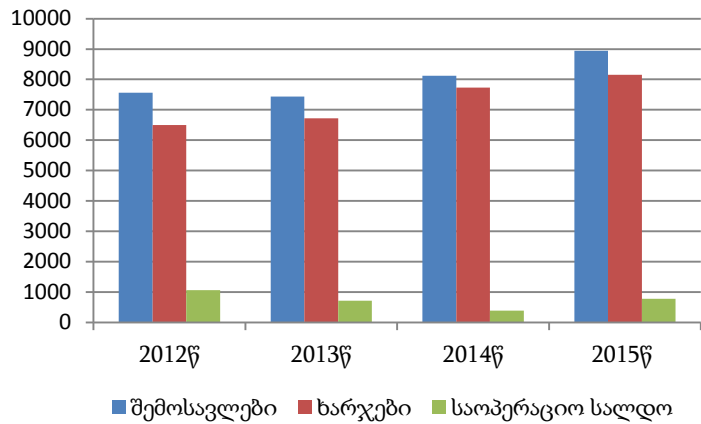

სახელმწიფო ფინანსები

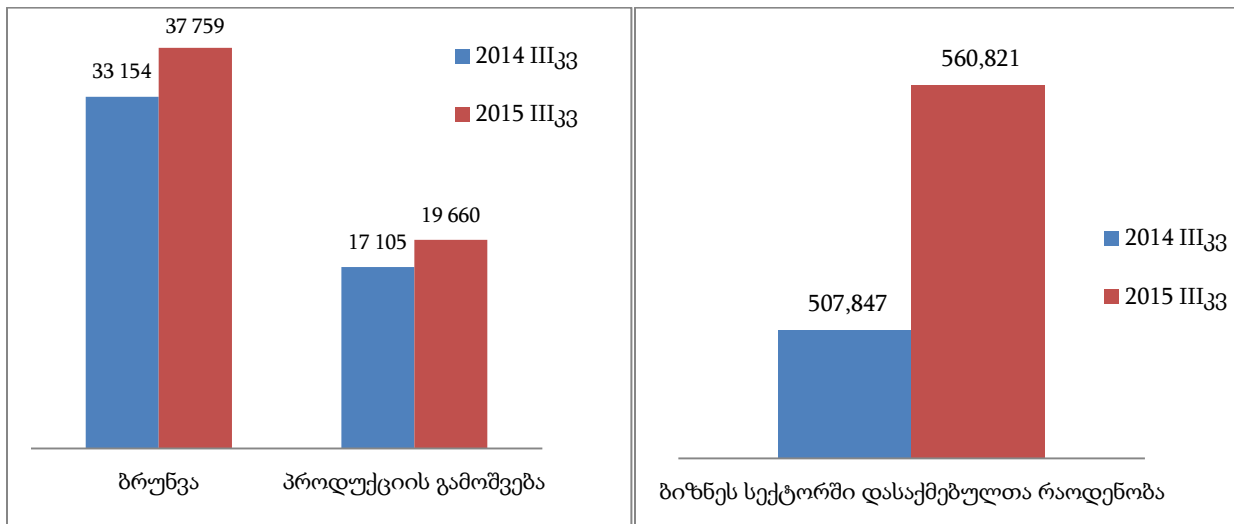
2015 წელს ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლებმა შეადგინა 8 938.3 მლნ ლარი.

მათ შორის, საგადასახადო შემოსავლებმა 8 011 მლნ ლარი. ამ პერიოდისათვის ხარჯების მოცულობამ 8 156 მლნ ლარი შეადგინა. ხოლო, არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდამ 1 124 მლნ ლარი. შესაბამისად, GFS 2001 კლასიფიკაციით ბიუჯეტის საოპერაციო სალდო 783 მლნ ლარს, ხოლო მთლიანი სალდო -341 მლნ ლარს შეადგენს.

ბიზნეს სექტორის ბრუნვა და პროდუქციის გამოშვება

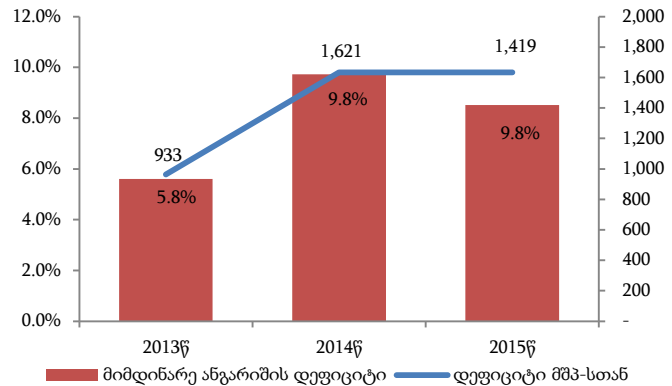
2015 წლის ცხრა თვეში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან მიმართებაში 14 პროცენტით გაზრდილია ბიზნეს სექტორში ბრუნვის მოცულობა, 15 პროცენტით გაზრდილია გამოშვებული პროდუქციის მოცულობა. ასევე გაზრდილია ბიზნეს სექტორში დასაქმებულთა რაოდენობა 53 ათასი ადამიანით.

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი

ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის წინასწარმა მაჩვენებელმა 2014 წელს მშპ-ის 9.8 პროცენტი შეადგინა.

2014 წლის მონაცემებით მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი მშპ-ის 9.8 პროცენტია. მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების ძირითადი წყაროა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (79.4%). 2015 წელს მიმდინარე ანგარიში დეფიციტი 9.8% პროცენტის დონეზეა ნავარაუდები.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

2015 წლის სამ კვარტალში პირდაპირმა უცხოური ინვესტიციებმა 1 019 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

2014 წელს საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა 87 პროცენტით გაიზარდა და 1 758 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 2008 წლის გლობალური ეკონომიკური კრიზისის შემდგომ პერიოდში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელია. 2015 წლის სამ კვარტალში პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა 1 019 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 17.2 პროცენტით ნაკლებია წინა წლის ანალოგიურ პერიოდზე.

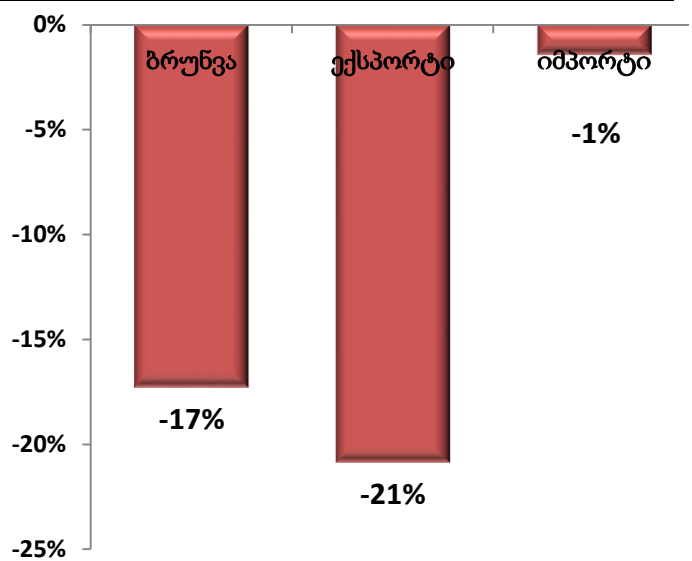
მლნ აშშ დოლარი

	2014წ					2015წ			ცვლილება %		
	Iკვ	IIკვ	IIIკვ	IVკვ	სულ	Iკვ	IIკვ	IIIკვ	Iკვ	IIკვ	IIIკვ
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები	310	196	726	527	1758	175	355	489	-43%	81%	-33%
ინვესტიციების რეკლასიფიკაციის ეფექტი (პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პორტფელურ ინვესტიციებზე გადატანა)		110									
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები რეკლასიფიკაციის გარეშე	310	306	726	527	1868	175	355	489	-43%	16%	-33%

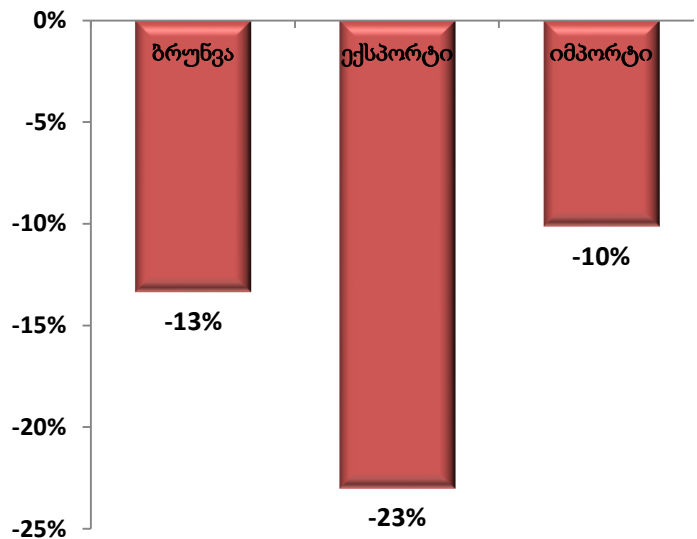
საგარეო ვაჭრობა

2015 წლის დეკემბერში წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით ექსპორტი 21.0 პროცენტით, ხოლო იმპორტი 1.5 პროცენტით შემცირდა.

დეკემბერში იმპორტი შემცირდა 12.5 მლნ აშშ დოლარით (1.5 პროცენტი), ხოლო ექსპორტი შემცირდა 48.5 მლნ აშშ დოლარით (20.8 პროცენტი). ექსპორტის კლება ძირითადად დსთ-ის ქვეყნებზე მოდის, სადაც შემცირებამ 25% პროცენტი შეადგინა. აღნიშნულ პერიოდში 36 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა უარყოფითი სავაჭრო ბალანსი და 664 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. სავაჭრო ბრუნვა 160 მლნ ლარით შემცირდა (6 პროცენტი).

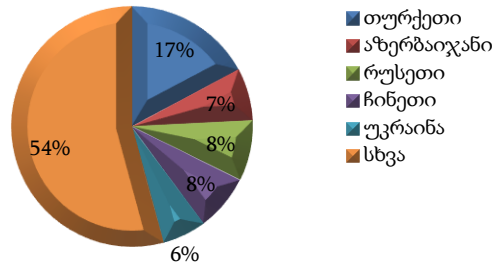

2015 წელს საგარეო სავაჭრო ბრუნვა, წინა წელთან შედარებით 13%-ით შემცირდა. აქედან, საქონლის ექსპორტი 23%-ით (657 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო საქონლის იმპორტი 10%-ით (869 მლნ აშშ დოლარი) შემცირდა.

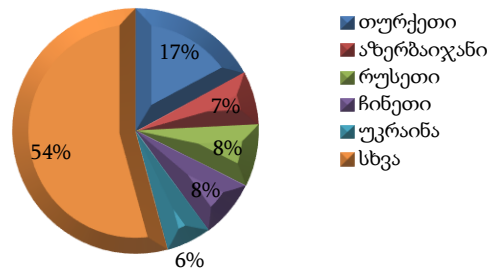

2015 წელს უმსხვილესი სავაჭრო პარტნიორებია თურქეთი (1 517 მლნ. აშშ დოლარი), აზერბაიჯანი (783 მლნ. აშშ დოლარი) და რუსეთი (788 მლნ. აშშ დოლარი). ექსპორტში 10.9%-ით პირველ ადგილზე აზერბაიჯანია, მეორეზე ბულგარეთი 9.7%, თურქეთი 8.4%, შემდეგ სომხეთი 8.2% და რუსეთი 7.4%. იმპორტში პირველი ადგილი 17.2%-ით თურქეთს უჭირავს. შემდეგ მოდიან რუსეთი (8.1%), ჩინეთი (7.6%), აზერბაიჯანი (7.0%).

იმპორტი

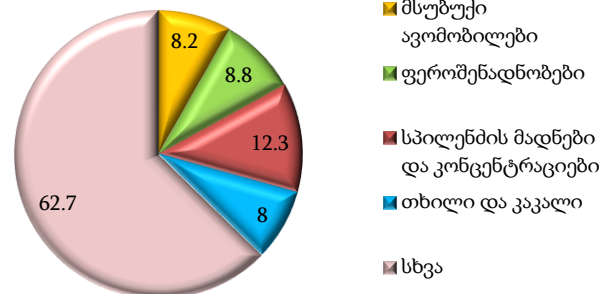

იმპორტი

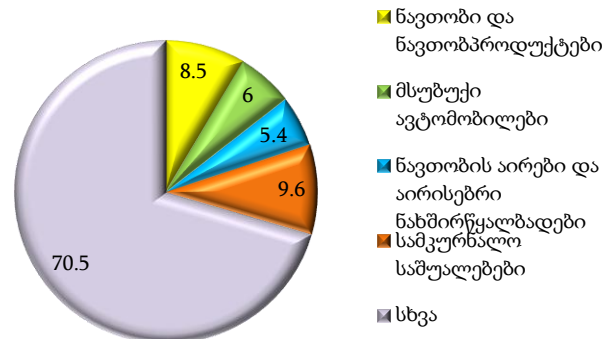
2015 წელს უმსხვილესი საექსპორტო პროდუქცია სპილენძის მადნები და კონცენტრატები (მთლიანი ექსპორტის 12.3%), ფეროშენადნობები (8.8%), მსუბუქი ავტომობილებია (8.2%) და თხილი და კაკალი (8.0%).

ექსპორტი

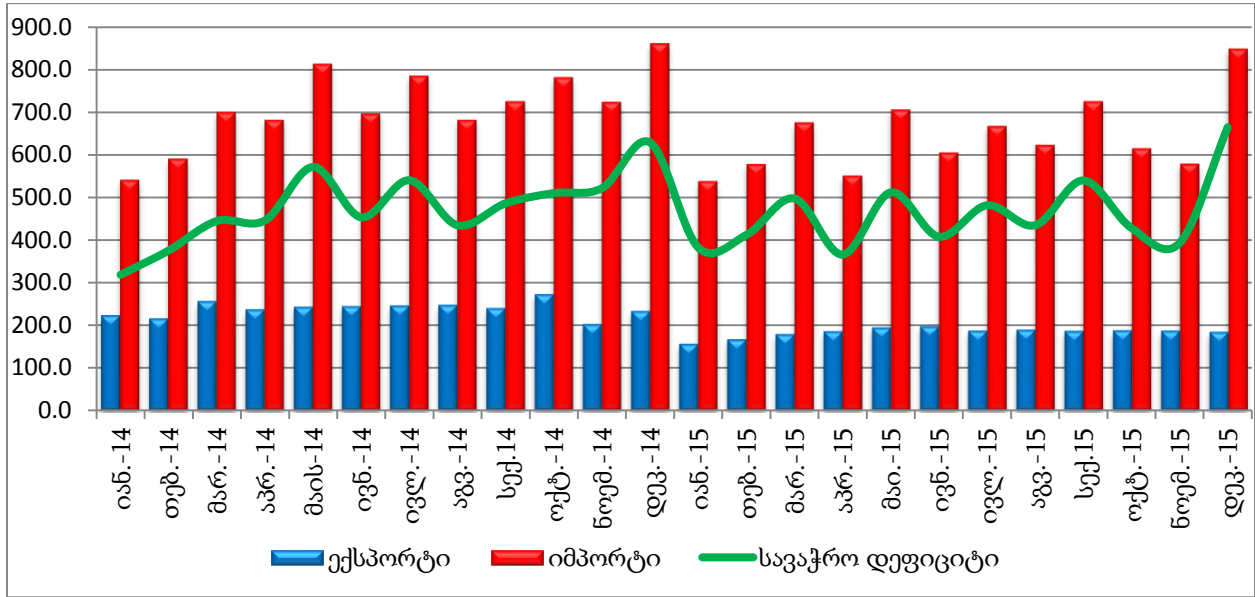

2015 წელს უმსხვილეს საიმპორტო საქონელს წარმოადგენენ სამკურნალო საშუალებები, (მთლიანი იმპორტის 9.6%), ნავთობი და ნავთობპროდუქტები 8.5%, მსუბუქი ავტომობილები (6.0%), ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები (5.4%).

იმპორტი

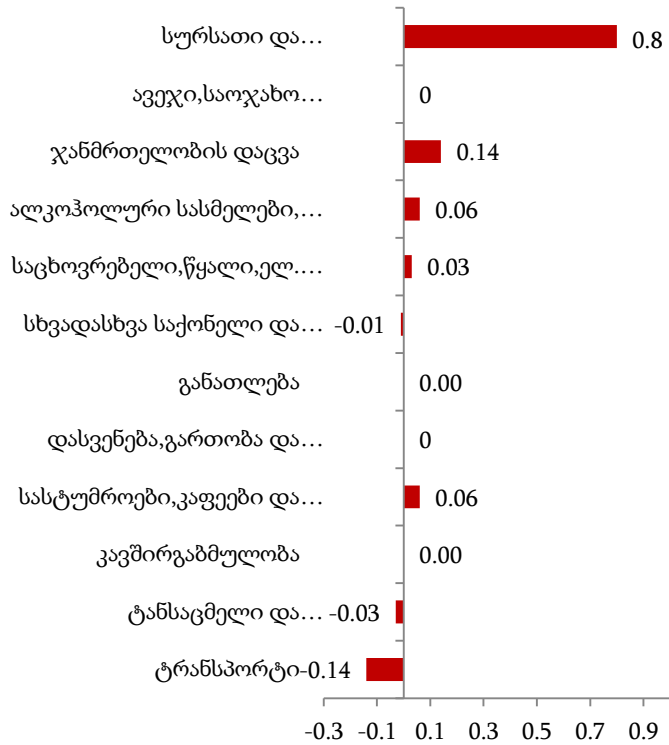
საგარეო ვაჭრობა (ათასი აშშ დოლარი)

ფასები

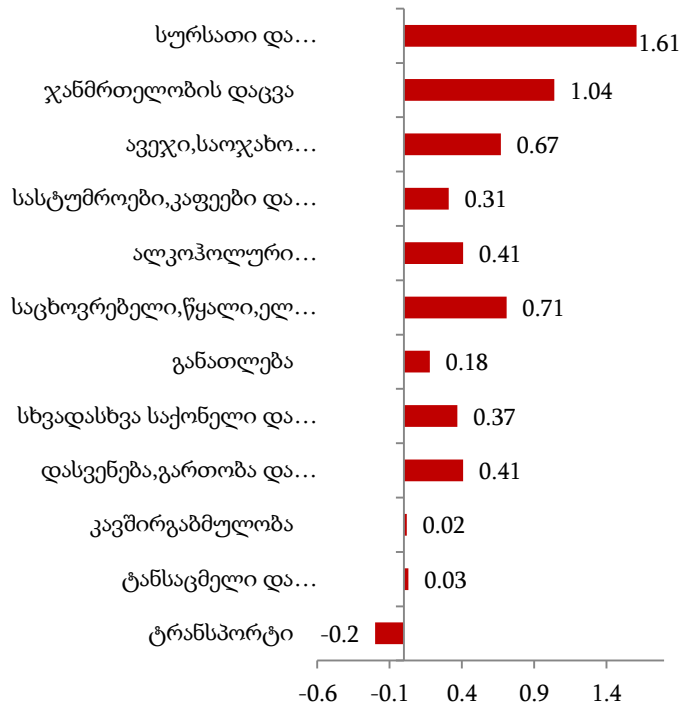
2016 წლის იანვარში წინა თვესთან შედარებით ინფლაციის დონემ 0.9 პროცენტი შეადგინა.

მოცემულ პერიოდში ინფლაციის მაჩვენებლის ფორმირებაზე ძირითადად გავლენა შემდეგმა ჯგუფმა იქონია: სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები: ჯგუფში დაფიქსირდა ფასების 2.6-პროცენტთან მატება, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე 0.80 პროცენტული პუნქტით აისახა. ჯანმრთელობის დაცვა: ჯგუფზე ფასები გაიზარდა 1.3 პროცენტით, შესაბამისად ჯგუფის წვლილმა ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელში 0.14 პროცენტული პუნქტი შეადგინა. ფასების კლება დაფიქსირდა ტრანსპორტი: ჯგუფში დაფიქსირდა ფასების 1.2-პროცენტთან კლება, რაც ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელზე -0.14 პროცენტული პუნქტით აისახა.

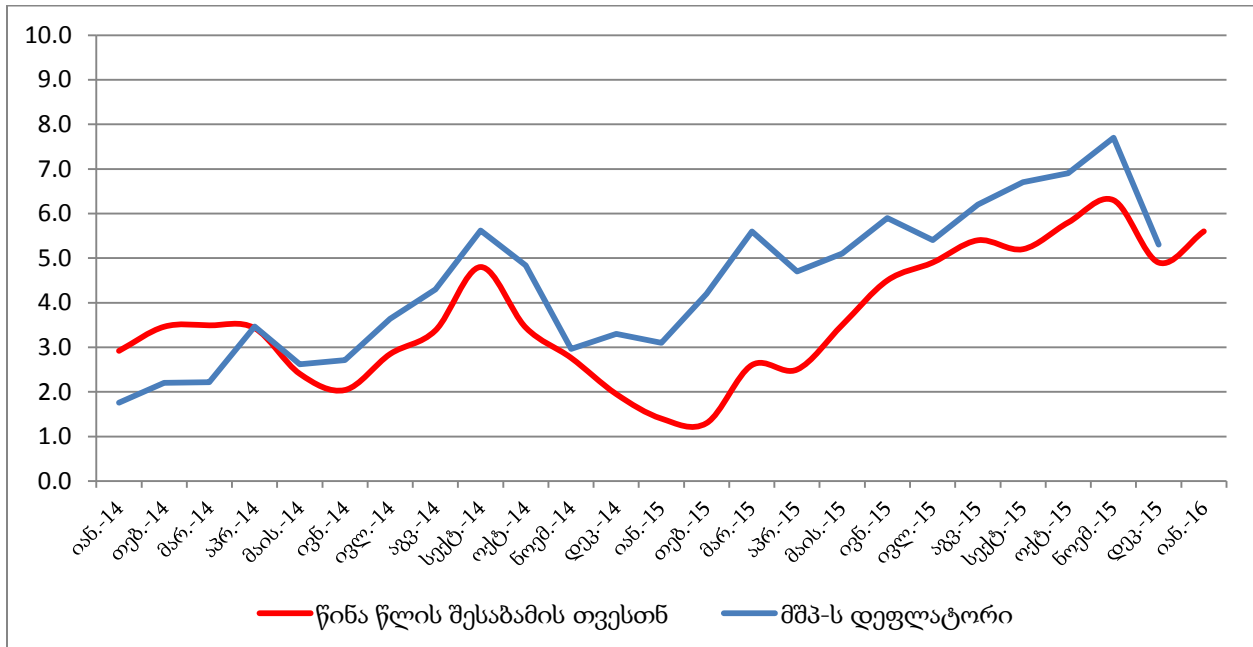

სამომხმარებლო ფასებმა 2016 წლის იანვარში წინა წლის იანვართან შედარებით 5.6 პროცენტი შეადგინა.

წლიური ინფლაციის ფორმირებაზე ძირითადი გავლენა იქონია ფასების ცვლილებამ შემდეგ ჯგუფებზე: სურსათი და უალკოჰოლო სასმელები: 12-თვიან პერიოდში ფასები გაიზარდა 5.1 პროცენტით და ჯგუფის წვლილმა წლიური ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელში 1.61 პროცენტული პუნქტი შეადგინა. ჯანმრთელობის დაცვა: ფასები გაიზარდა 11.0 პროცენტით, რამაც წლიური ინფლაციის მთლიან მაჩვენებელში 1.04 პროცენტული პუნქტი შეადგინა. ტრანსპორტი: ჯგუფში ფასები შემცირდა 1.6 პროცენტით, რაც წლიურ ინფლაციაზე -0.20 პროცენტული პუნქტით აისახა.

სამომხმარებლო ფასების და მშპ-ს დეფლატორის წლიური ცვლილება

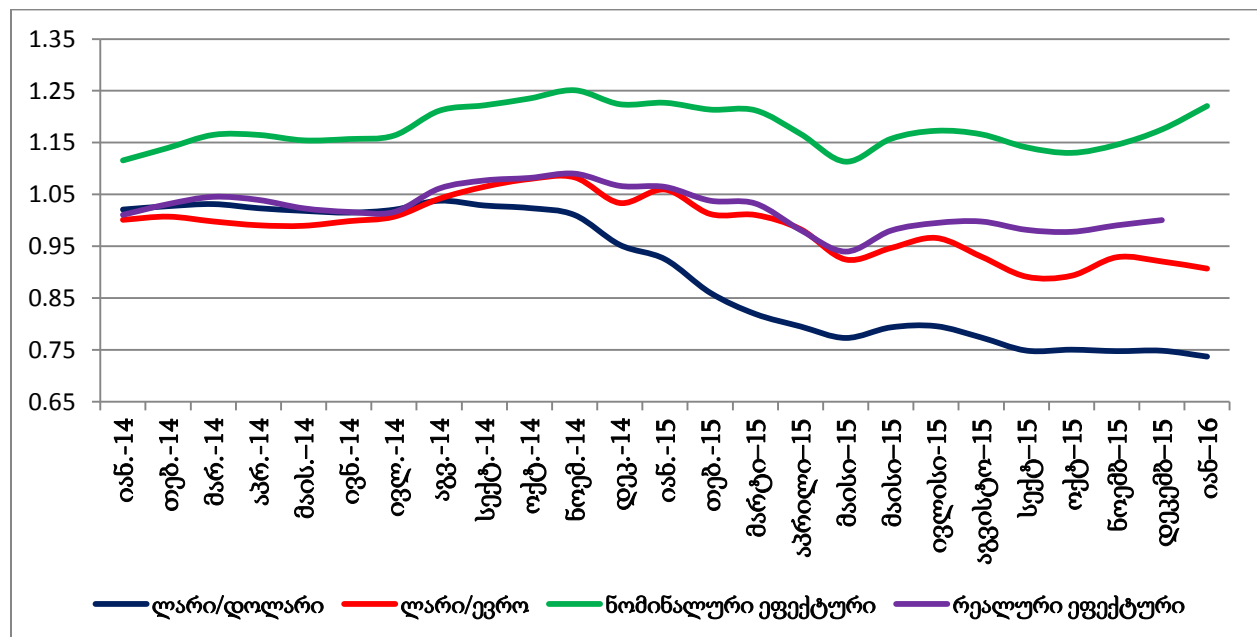
სავალუტო კურსი

ლარის კურსი, როგორც დოლართან, ევროსთან მიმართებაში გაუფასურდა. ლარის საშუალო გაცვლითი კურსი იანვარში დეკემბერთან მიმართებაში აშშ დოლართან 2.40-დან 2.44-მდე გაუფასურდა. აშშ დოლარის საშუალო თვიურმა გაუფასურებამ იანვარში 1.54 პროცენტი, ხოლო ევროსთან გაუფასურებამ 1.52 პროცენტი შეადგინა.

ლარის ნომინალური ეფექტური სავალუტო კურსი გაუფასურდა. 2016 წლის იანვარში 2015 წლის იანვართან ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი შედარებით 0.5 პროცენტით გაუფასურდა.

რეალური ეფექტური სავალუტო კურსი გაუფასურდა. 2015 წლის დეკემბერში 2014 წლის დეკემბერთან ლარის რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსი 6.2 პროცენტით გაუფასურდა.

ლარის გაცვლითი კურსის ინდექსი 2011 წლის იანვარი=100 (ზრდა=გამყარება)

საპროცენტო განაკვეთები

შემცირდა საპროცენტო განაკვეთები სახაზინო ვალდებულებებზე და ობლიგაციებზე. 2016 წლის იანვარში, დეკემბერთან შედარებით 0.5 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა 2 წლიანი სახაზინო ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო განაკვეთი და შეადგინა 13.75 პროცენტი. ხოლო იანვარში დეკემბერთან შედარებით, 5 წლიანი ფასიანი ქაღალდების საპროცენტო განაკვეთი გაიზარდა და 14.77 პროცენტი შეადგინა.

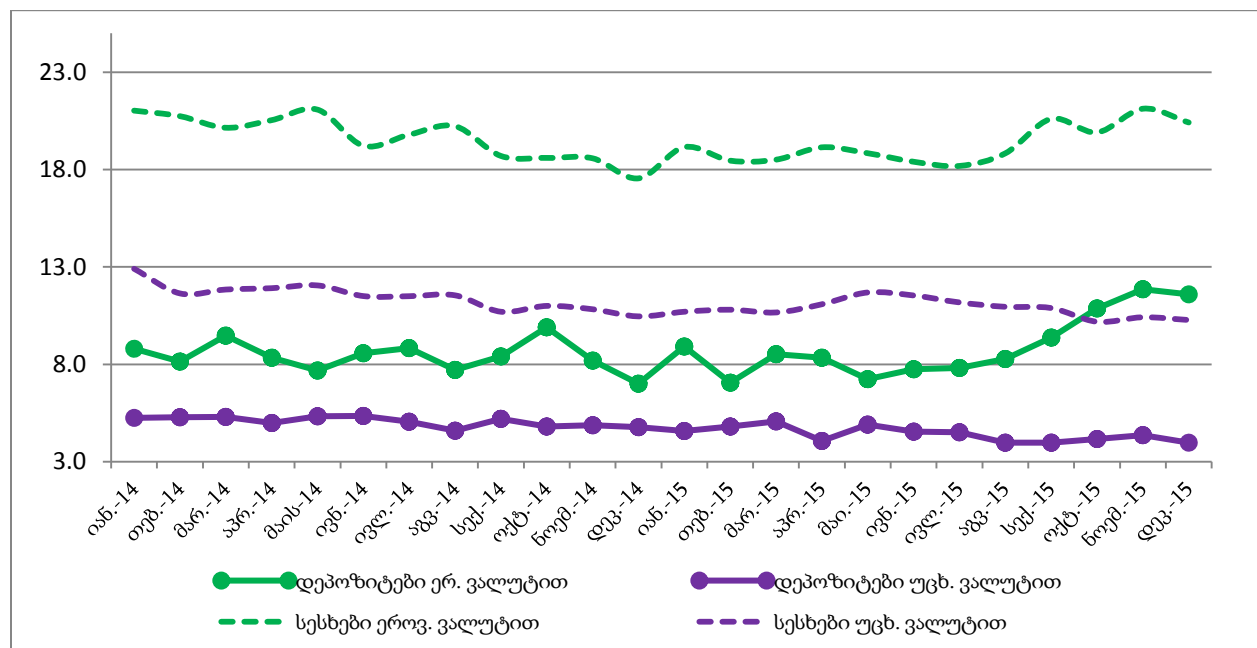
2015 წლის დეკემბერში წინა თვესთან შედარებით, შემცირდა სესხებზე საპროცენტო განაკვეთები. დეკემბერში 1.0 პროცენტული პუნქტით შემცირდა სესხების საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები და 15.3 პროცენტი შეადგინა. მათ შორის, 0.7 პროცენტული

პუნქტით შემცირდა ეროვნულ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე და შეადგინა 20.4, ხოლო 0.1 პროცენტული პუნქტით შემცირდა უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე და შეადგინა 10.3 პროცენტი.

2014 წლის დეკემბერთან მიმართებაში, სესხებზე პროცენტი 1.0 პროცენტული პუნქტით გაიზარდა, აქედან ეროვნულ ვალუტით 2.9 გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 0.2 პუნქტით შემცირდა.

დეპოზიტზე საპროცენტო განაკვეთები 2015 წლის დეკემბერში, წინა თვესთან შედარებით შემცირდა და 5.2 პროცენტი შეადგინა. მათ შორის 0.3 პროცენტული პუნქტით შემცირდა დეპოზიტების პროცენტი ეროვნულ ვალუტაში და შეადგინა 11.6, უცხოურ ვალუტაში შემცირდა 0.4 პროცენტული პუნქტით და 4.0 შეადგინა, ხოლო 2014 წლის დეკემბერთან შედარებით განაკვეთი 0.1 პროცენტით შემცირდა, აქედან ეროვნულ ვალუტაში 4.6 გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში 0.8 პროცენტული პუნქტით შემცირდა.

საბაზრო საპროცენტო განაკვეთები

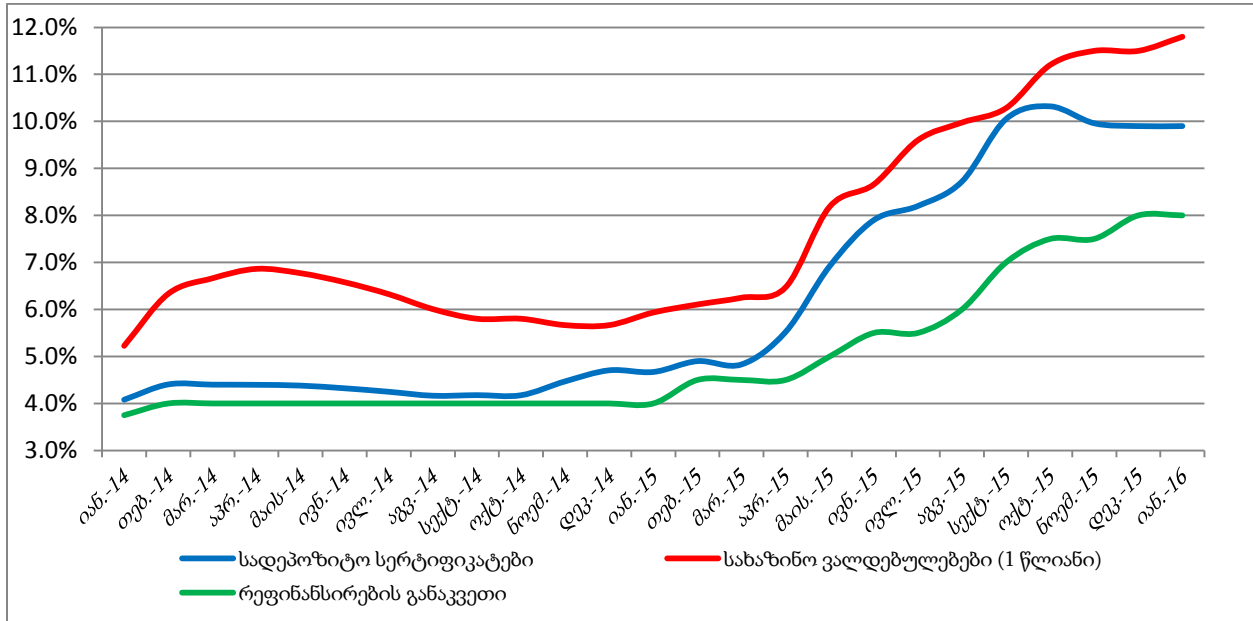

სადეპოზიტო სერტიფიკატების საპროცენტო განაკვეთი უმნიშვნელოდ შემცირდა. 2016 წლის იანვარში, დეკემბერთან შედარებით ეროვნული ბანკის ექვსთვიანი სადეპოზიტო სერტიფიკატების საშუალოთვიური შეწონილი საპროცენტო განაკვეთი არ შეცვლილა და 9.9 პროცენტი შეადგინა.

უცვლელია მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი. 2016 წლის იანვარში მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 8.0 პროცენტს შეადგენს.

საპროცენტო განაკვეთები

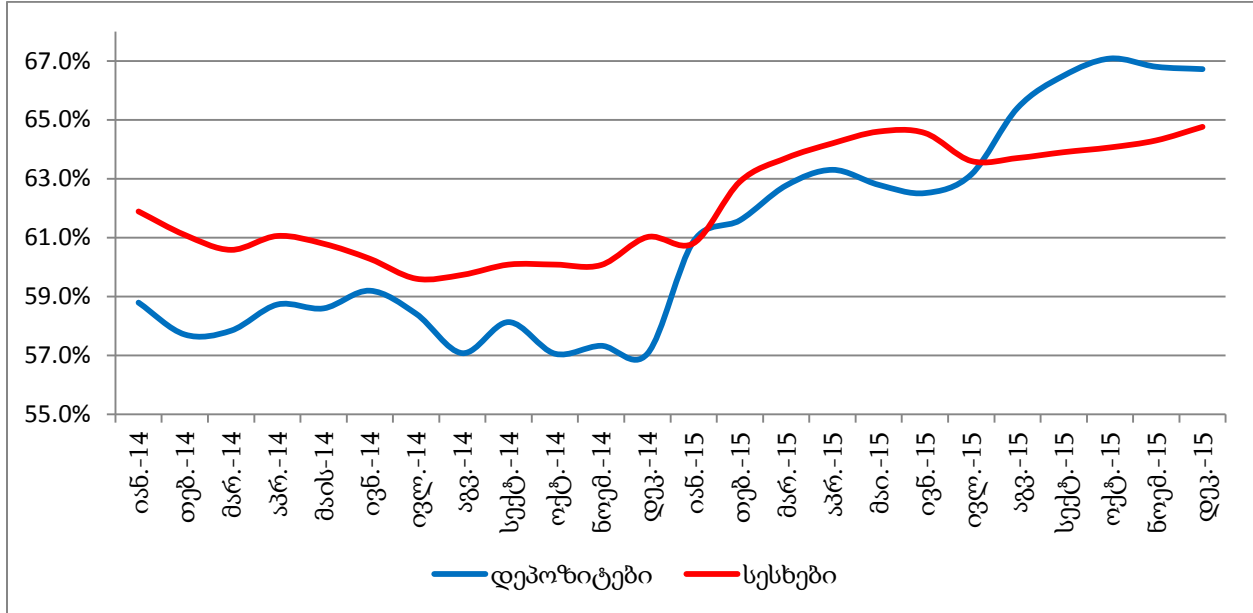
მონეტარული მაჩვენებლები

2015 წელს წინა წელთან შედარებით ფულის მასა 2.5 პროცენტით შემცირდა, ხოლო სარეზერვო ფული 447 მლნ ლარით - 9.9 პროცენტით გაიზარდა.

შემცირდა მთლიანი საერთაშორისო რეზერვები. 2015 წელს მთლიანი საერთაშორისო რეზერვები 179 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა. 2016 წლის იანვარში წინა წლის დეკემბერთან შედარებით რეზერვები 73 მლნ აშშ დოლარით შემცირდა და 2 447 მლნ დოლარი შეადგინა.

გაიზარდა დოლარიზაციის კოეფიციენტები. 2015 წელს დეპოზიტების და სესხების დოლარიზაციის მაჩვენებელს გააჩნია ზრდადი ტენდენცია. დეპოზიტების დოლარიზაციის მაჩვენებელი დეკემბერში, წინა წლის დეკემბერთან შედარებით 57.1 პროცენტიდან 66.7 პროცენტამდე, ხოლო სესხების დოლარიზაციის მაჩვენებელი 59.8 პროცენტიდან 64.8 პროცენტამდე გაიზარდა.

დოლარიზაციის კოეფიციენტები

ფულადი გზავნილები

2015 წელს შემცირდა საქართველოში განხორციელებული ფულადი გზავნილები. 2015 წელს საქართველოში განხორციელებული ფულადი გზავნილები, წინა წელთან შედარებით 25 პროცენტით შემცირდა (361 მლნ აშშ დოლარი). ფულადი გზავნილები გაიზარდა აშშ-დან 18 მლნ აშშ დოლარით (22%), ისრაელიდან 9.3 მლნ ლარი (39%), თურქეთიდან 4.6 მლნ აშშ დოლარით (7%), ხოლო კლება ფიქსირდება რუსეთიდან 277 მლნ აშშ დოლარით (39%), საბერძნეთიდან 87 მლნ აშშ დოლარით (42%), იტალიიდან 12.4 მლნ დოლარი (10%) და უკრაინიდან 10 მლნ აშშ დოლარით (32%).

საქართველო და მეზობელი ქვეყნები

თურქეთი

თურქეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 2.9 პროცენტი, ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს 3.0 პროცენტს.

თურქული ლირა 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან მიმართებაში 20.8 პროცენტით.

2014 წელს თურქეთის ფასების დონე 8.9 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 7.4 პროცენტის ზრდა არის მოსალოდნელი.

2015 წელს თურქეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 8.4 პროცენტს (186.0 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 17.0 პროცენტს (1 331 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 6.4 პროცენტს (69 მლნ აშშ დოლარი).

თურქეთის ცენტრალური ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 7.5 პროცენტს შეადგენს.

რუსეთი

რუსეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 0.6 პროცენტი, ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს - 3.8 პროცენტს.

რუბლი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან 28.6 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს რუსეთის ფასების დონე 7.8 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 15.8 პროცენტის ზრდა არის მოსალოდნელი.

2015 წელს რუსეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 7.4 პროცენტს (163 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 8 პროცენტს (626 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 40.1 პროცენტს (433 მლნ აშშ დოლარი).

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 11.0 პროცენტს.

აზერბაიჯანი

აზერბაიჯანის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 2.8 პროცენტი. ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს 4.0 პროცენტს.

აზერბაიჯანული მანათი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, აშშ დოლართან მიმართებაში 49.8 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს აზერბაიჯანში ფასების დონე 1.4 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 5.0 პროცენტის ზრდა არის მოსალოდნელი.

2015 წელს აზერბაიჯანის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 10.9 პროცენტს (240 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 7 პროცენტს (543 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 1.4 პროცენტს (16 მლნ აშშ დოლარი).

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 3.0 პროცენტს.

სომხეთი

სომხეთის ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2014 წელს 3.4 პროცენტი დაფიქსირდა, ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს 2.5 პროცენტს.

2014 წელს სომხეთში ფასების დონე 3.0 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 4.3 პროცენტიანი ზრდა არის მოსალოდნელი.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით სომხური დრამი აშშ დოლარის მიმართ 4.7%-ით გაუფასურდა.

2015 წელს სომხეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 8.2 პროცენტს (180 მლნ აშშ დოლარი - 2015წ. 8 თვეში), იმპორტში 2.0 პროცენტს (172 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 0.6 პროცენტს (6.5 მლნ აშშ დოლარი).

სომხეთის ცენტრალური ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 10.3 პროცენტს.

უკრაინა

უკრაინის ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2014 წელს -6.8 პროცენტი დაფიქსირდა, ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს -9.0 პროცენტს.

2014 წელს უკრაინაში ფასების დონე 12.1 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 50.0 პროცენტიანი ზრდა არის მოსალოდნელი.

ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 22%-ს.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით უკრაინული ჰრივნა აშშ დოლარის მიმართ შედარებით 39.8 პროცენტით გაუფასურდა.

2015 წელს უკრაინის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 2.7 პროცენტს (60 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 6.0 პროცენტს (455 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 1.9 პროცენტს (21 მლნ აშშ დოლარი).

მოლდავეთი

მოლდავეთის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 4.6 პროცენტი. ხოლო 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს -1.0 პროცენტს.

2015 წლის 1 იანვართან შედარებით, მოლდოვური ლეი აშშ დოლართან მიმართებაში 21.5 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს მოლდავეთში ფასების დონე 5.1 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 8.4 პროცენტთან ზრდა არის მოსალოდნელი .

2015 წელს მოლდავეთის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 0.3 პროცენტს (6.5 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 0.1 პროცენტს (10.1 მლნ აშშ დოლარი).

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი შეადგენს 19.5 %-ს.

ბელორუსია

ბელორუსიის ეკონომიკური ზრდა 2014 წელს იყო 1.6 პროცენტი. ხოლო, 2015 წლის პროგნოზი შეადგენს -3.6 პროცენტს.

ბელორუსული რუბლი 2015 წლის 1 იანვართან შედარებით აშშ დოლართან მიმართებაში 46.2 პროცენტით გაუფასურდა.

2014 წელს მოლდავეთში ფასების დონე 18.1 პროცენტით გაიზარდა, ხოლო 2015 წლისათვის 15.1 პროცენტთან ზრდა არის მოსალოდნელი .

2015 წელს ბელორუსიის წილი საქართველოს ექსპორტში შეადგენს 0.9 პროცენტს (20.5 მლნ აშშ დოლარი), იმპორტში 0.3 პროცენტს (20.8 მლნ აშშ დოლარი), ხოლო ფულად გზავნილებში 0.4 პროცენტს (3.3 მლნ აშშ დოლარი).

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 25 პროცენტს შეადგენს.

ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი¹

	2014	2015	2016
უკრაინა	-6.8	-9.0	2.0
რუსეთი	0.6	-3.8	-0.6
ბელარუსია	1.6	-3.6	-2.2
მოლდავეთი	4.6	-1.0	1.5
სომხეთი	3.4	2.5	2.2
ხორვატია	-0.4	0.8	1.0
აზერბაიჯანი	2.8	4.0	2.5
ბულგარეთი	1.7	1.7	1.9
საქართველო	4.8	2.8	3.0
ლატვია	2.4	2.2	3.3
ესტონეთი	2.9	2.0	2.9
რუმინეთი	2.8	3.4	3.9
ლიტვა	2.9	1.8	2.6
თურქეთი	2.9	3.0	2.9

გაცვლითი კურსის ცვლილება აშშ დოლართან

	2016წ. 1 იანვართან	2015წ. 1 იანვართან
ნომინალური ეფექტური	↓ -5.1%	↓ -5.0%
აშშ დოლარი	↓ -2.4%	↓ -24.3%
ევრო	↓ -5.1%	↓ -17.9%
თურქ. ლირა	↓ -5.7%	↓ -3.8%
აზერბ. მანათი	↓ -3.2%	↑ 52.4%
სომხ. დრამი	↓ -0.5%	↓ -20.8%
რუს. რუბლი	↓ -1.4%	↑ 4.3%
უკრ. ჰრივნა	↑ 4.3%	↑ 24.5%
ბელორ. რუბლ	↑ 7.6%	↑ 39.9%
მოლდ. ლეი	↓ -5.3%	↓ -4.1%

¹ წყარო: IMF October 2015

ეკონომიკური აქტივობის ანალიზი დარგობრივ ჭრილში (2015 წელი დღგ-ს ბრუნვები)

აღნიშნული ინფორმაცია წარმოადგენს 2016 წლის 28 იანვარს გავრცელებულ დღგ-ს გადამხდელ საწარმოთა ბრუნვების შესახებ ინფორმაციას.

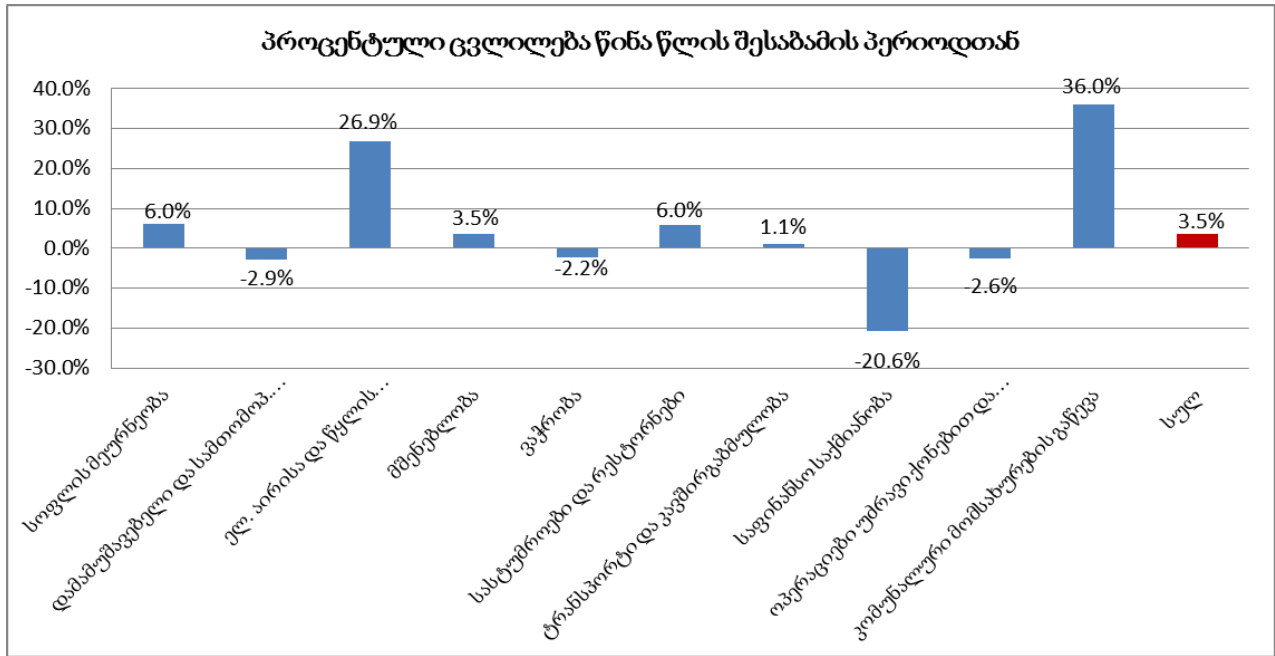
მნიშვნელოვანია შევავსოთ ეკონომიკის აქტივობა დარგობრივ ჭრილში. ეკონომიკური აქტივობის შესავსებლად გამოყენებული იქნა დამატებული ღირებულების გადასახადის გადამხდელად რეგისტრირებულ საწარმოთა მიერ დეკლარირებული ბრუნვები. საწარმოების საქმიანობის სახის იდენტიფიცირების მიზნით გამოყენებული იქნა საქსტატის ბიზნეს რეგისტრის მონაცემები, რომლებიც აღნიშნული სახის ინფორმაციის ყველაზე აქტუალურ ინფორმაციას წარმოადგენს. ბაზების დამუშავების შედეგად გაირკვა, რომ იმ საწარმოების რაოდენობამ, რომლის საქმიანობის იდენტიფიცირება ვერ მოხერხდა 3.5 პროცენტი შეადგენა.

2015 წლის დეკემბერი წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით

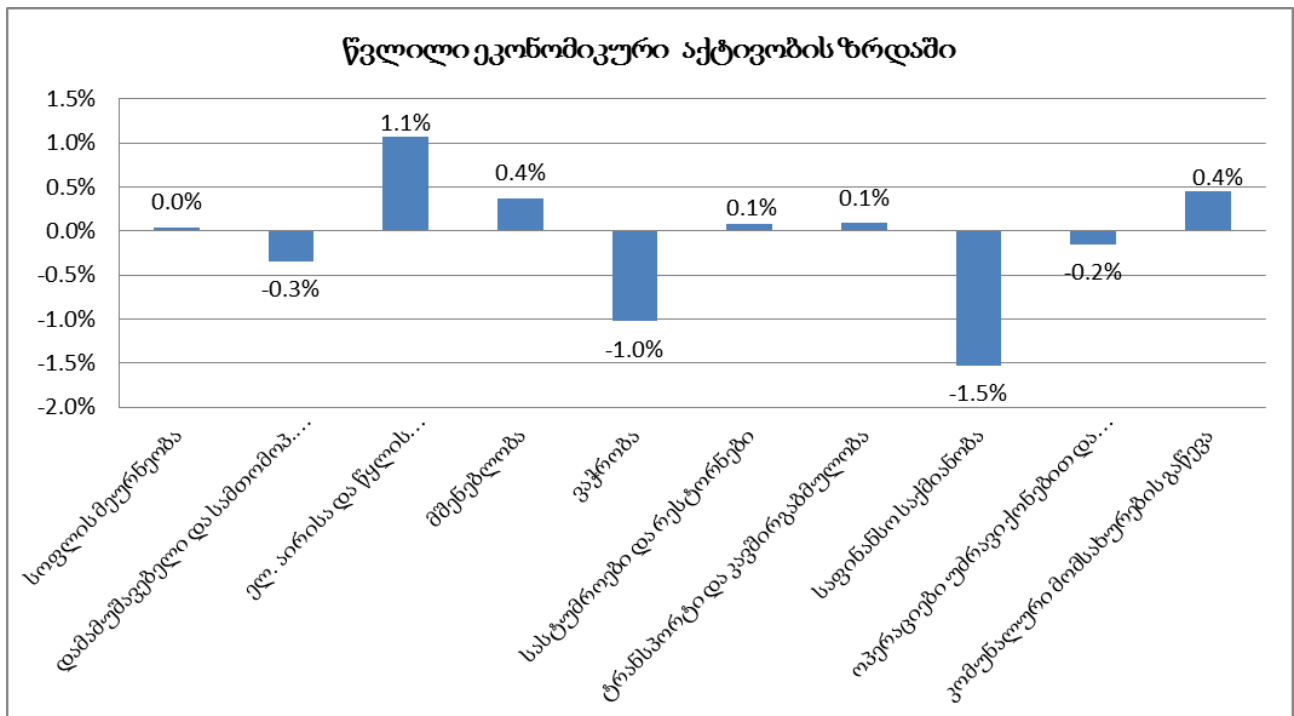
ანალიზი გვიჩვენებს, რომ საწარმოთა ეკონომიკური აქტივობის ზრდა 2015 წლის დეკემბერში, წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 3,5² პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები შემდეგ დარგებში დაფიქსირდა: კომუნალური მომსახურების გაწევა 36.0 პროცენტი, ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება 26.9 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 6.0 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 6.0 პროცენტი, მშენებლობა 3.5 პროცენტი.

დარგი	სხვაობა ლარი	ზრდა %
სოფლის მეურნეობა	2,316,582	6.0%
დამამუშავებელი და სამთომოპ. მრეწველობა	(19,784,569)	-2.9%
ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება	61,679,431	26.9%
მშენებლობა	21,403,615	3.5%
ვაჭრობა	(59,315,745)	-2.2%
სასტუმროები და რესტორნები	4,277,518	6.0%
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	5,155,399	1.1%
საფინანსო საქმიანობა	(88,374,840)	-20.6%
ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით	(8,709,339)	-2.6%
კომუნალური მომსახურების გაწევა	26,014,051	36.0%
სულ	204,432,788	3.5%

² დღგ-ის ბრუნვებში გამორიცხულია ერთჯერადი ოპერაციები, რომლებიც გავლენას არ ახდენს ეკონომიკურ ზრდაზე.

2015 წლის დეკემბერში ეკონომიკურ აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილებამ 1.1 პროცენტი, მშენებლობამ 0,4 პროცენტი, კომუნალური მომსახურების გაწევა 0.4 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 0.1 პროცენტი, ტრანსპორტი და ავტომობილები 0.1 პროცენტი;

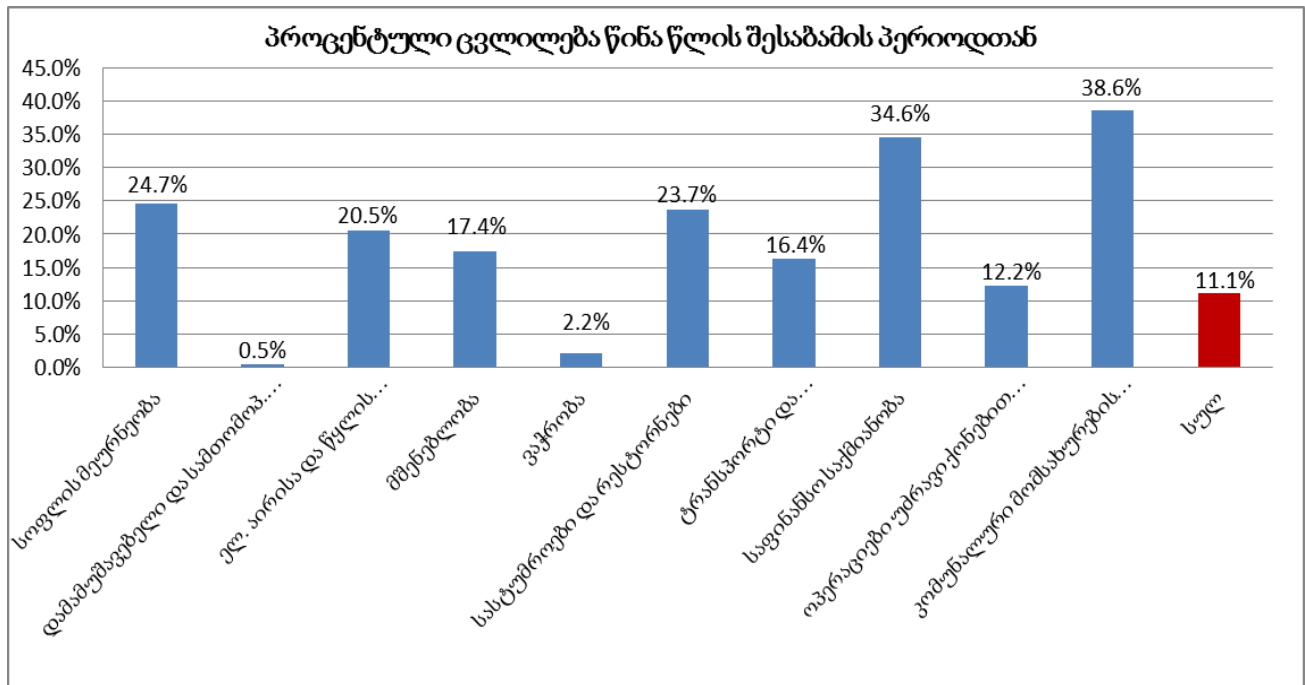

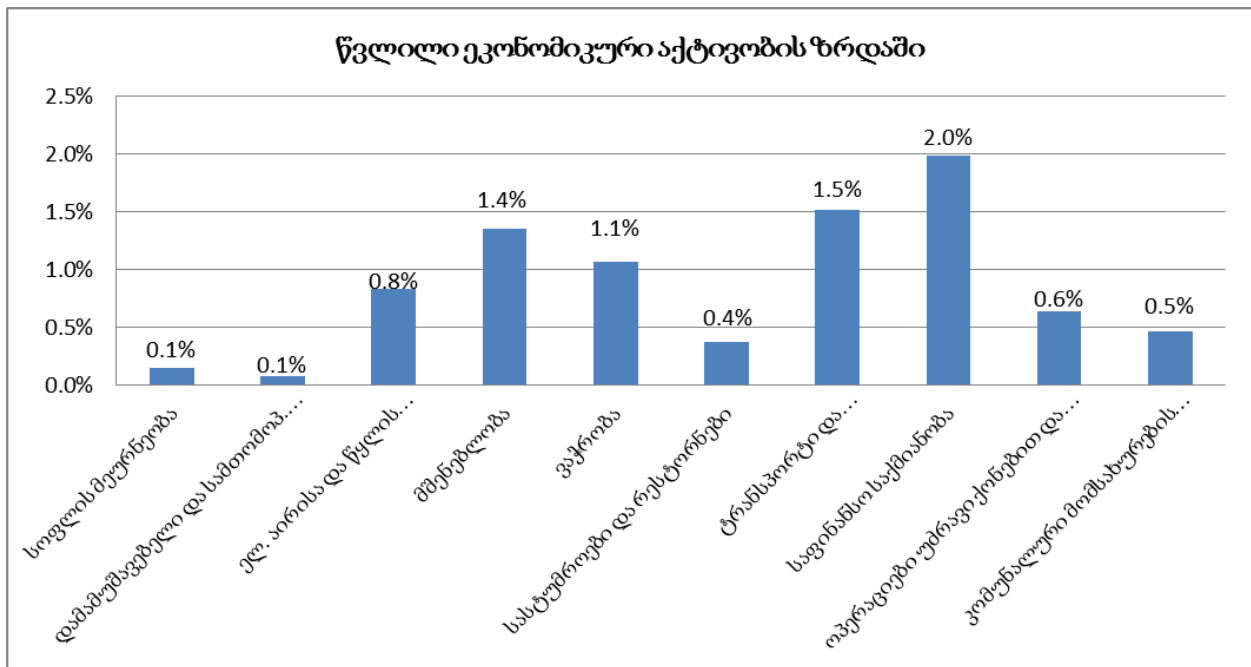
2015 წელი წინა წელთან

განსხვავებული დინამიკით ხასიათდება იანვარ-დეკემბრის ჯამური მაჩვენებლები. საწარმოთა ეკონომიკური აქტივობა 2015 წლის იანვარ-დეკემბრის წინა წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 11.1 პროცენტით გაიზარდა. პროცენტული ზრდები დარგების მიხედვით შემდეგნაირად გამოიყურება: კომუნალური მომსახურების გაწევა 38.6 პროცენტი, საფინანსო საქმიანობა 34.6 პროცენტი, სოფლის მეურნეობა 24.7 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 23.7 პროცენტი, ელ. აირისა და წყლის განაწილების სექტორი 20.5 პროცენტი, მშენებლობა 17.4 პროცენტი, ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა 16.4 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 12.2 პროცენტი, ვაჭრობა 2.2 პროცენტი.

დარგი	სხვაობა ლარი	ზრდა %
სოფლის მეურნეობა	72,711,304	24.7%
დამამუშავებელი და სამთომომ. მრეწველობა	38,139,196	0.5%
ელ. აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება	425,298,224	20.5%
მშენებლობა	696,909,157	17.4%
ვაჭრობა	547,276,554	2.2%
სასტუმროები და რესტორნები	191,679,506	23.7%
ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა	782,230,331	16.4%
საფინანსო საქმიანობა	1,022,058,547	34.6%
ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით	325,758,922	12.2%
კომუნალური მომსახურების გაწევა	239,428,634	38.6%
სულ	5,725,469,970	11.1%

2015 წელს ეკონომიკურ აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდი წვლილი შეიტანა საფინანსო საქმიანობამ 2.0 პროცენტი, შემდეგ მოდის ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა 1.5 პროცენტი, მშენებლობა 1.4 პროცენტი, ვაჭრობა 1.1 პროცენტი, ელ.აირისა და წყლის წარმოება/განაწილება 0.8 პროცენტი, ოპერაციები უძრავი ქონებით და იჯარით 0.6 პროცენტი, კომუნალური მომსახურების გაწევა 0.5 პროცენტი, სასტუმროები და რესტორნები 0.4 პროცენტი;

ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლების ანალიზი

2016 წლის ბიუჯეტი საპროგნოზო მაჩვენებლები გაანგარიშებულია ეკონომიკური ზრდის 3.0 პროცენტთან და ინფლაციის 5.5 პროცენტთან მაჩვენებლებზე. ეკონომიკური ზრდის საპროგნოზო მაჩვენებელი კონსერვატიულ შეფასებას წარმოადგენს (ბევრი ნეგატიური რისკის ფონზე). ხოლო ბიუჯეტის დეფიციტი (GFS1986) კლასიფიკაციით 3.0 პროცენტს შეადგენს.

2016 წელს მოსალოდნელი რისკები:

პოზიტიური

- ნავთობის ფასების მოსალოდნელი კლება და დაბალი ფასის შენარჩუნება;
- ყველა მეზობელი bottom-ზეა;
- DCFTA-ის მატერიალიზება;
- ირანის გახსნა;
- ლარის გაუფასურებით შექმნილი გაურკვევლობების შერბილება;

ნეგატიური

- რეგიონის არასტაბილური გარემო;
- რუსეთის ემბარგო;
- სომხეთში უარესის მოლოდინები;
- ამერიკაში პოლიტიკის განაკვეთის ზრდა;
- ინვესტიციებსადმი ნაკლები მიდრეკილება განვითარებულ სამყაროში;
- ჩინეთის ეკონომიკის სტაგნაცია;